

Σύσταση CM/Rec(2010)7

Της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη-μέλη

για το Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Παιδεία της Δημοκρατίας και την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα

(Υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 11 Μαΐου 2010 στην 120^η Συνεδρία)

Η Επιτροπή Υπουργών, υπό τους όρους του άρθρου 15β του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης,

Υπενθυμίζοντας την κύρια αποστολή του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου·

Βαθύτατα πεπεισμένη ότι η εκπαίδευση και η επιμόρφωση διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην προώθηση αυτής της αποστολής·

Έχοντας υπόψη το δικαίωμα στην εκπαίδευση που αναφέρεται στο διεθνές δίκαιο, και ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ETS αριθ 5), στην Παγκόσμια Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού·

Υπενθυμίζοντας ότι η Παγκόσμια Διάσκεψη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου που πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη το 1993 κάλεσε τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, ως μαθήματα στα προγράμματα σπουδών όλων των ιδρυμάτων εκπαίδευσης στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση·

Έχοντας υπόψη την απόφαση που ελήφθη κατά τη Δεύτερη Σύνοδο Κορυφής των αρχηγών κρατών και Κυβερνήσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης (1997) να ξεκινήσει πρωτοβουλία για την παιδεία της δημοκρατίας με σκοπό την προαγωγή της ευαισθητοποίησης των πολιτών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους σε μια δημοκρατική κοινωνία·

Υπενθυμίζοντας τη σύσταση Rec (2002) 12 της Επιτροπής Υπουργών σχετικά με την παιδεία της δημοκρατίας και επιθυμώντας να οικοδομήσουν πάνω σε αυτήν·

Έχοντας υπόψη τη σύσταση Rec (2003) 8 της Επιτροπής Υπουργών σχετικά με την προώθηση και την αναγνώριση της μη τυπικής εκπαίδευσης / μάθησης των νέων και τη Σύσταση Rec (2004) 4 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση

Έχοντας υπόψη την σύσταση 1682 (2004) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης που καλεί να συνταχθεί μια Ευρωπαϊκή σύμβαση πλαίσιο για την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα·

Ανταποκρινόμενη στην έκκληση της 7ης Διάσκεψης των Ευρωπαίων Υπουργών αρμόδιων για τη νεολαία, που πραγματοποιήθηκε στη Βουδαπέστη το 2005, για ένα έγγραφο πλαίσιο πολιτικής για την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα·

Επιθυμώντας να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του Παγκόσμιου Προγράμματος για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 2005, για την οποία το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ο περιφερειακός εταίρος στην Ευρώπη·

Επιθυμώντας να βασιστεί στην εμπειρία του 2005 Ευρωπαϊκού Έτους Ενεργών Πολιτών μέσω της Εκπαίδευσης, κατά το οποίο τα κράτη μέλη και μη κυβερνητικές οργανώσεις ανέφεραν πολυάριθμα παραδείγματα καλής πρακτικής στον τομέα της εκπαίδευσης για την παιδεία της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και να σταθεροποιήσει, κωδικοποιήσει και διαδώσει τις τόσο καλές πρακτικές σε όλη την Ευρώπη·

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την οργάνωση και το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών συστημάτων τους·

Αναγνωρίζοντας τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οργανώσεις νέων σε αυτόν τον τομέα της εκπαίδευσης και θέλοντας να τους στηρίξει σε αυτόν

Συνιστά στις κυβερνήσεις των κρατών μελών:

- Να εφαρμόσουν μέτρα με βάση τις προβλέψεις/διατάξεις του Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης Χάρτη για την Παιδεία της Δημοκρατίας και την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα, όπως ορίζεται στο παράρτημα της παρούσας σύστασης
- Να διασφαλίσουν ότι ο Χάρτης έχει ευρέως διαδοθεί στις αρχές που είναι αρμόδιες για την εκπαίδευση και τη νεολαία

Αναθέτει στο Γενικό Γραμματέα να διαβιβάσει την παρούσα σύσταση:

- στις κυβερνήσεις των Κρατών Μερών της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Σύμβασης (ETS αριθ. 18) που δεν είναι κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης
- σε Διεθνείς Οργανισμούς

Παράρτημα στη Σύσταση CM / Rec (2010) 7

Χάρτης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Παιδεία της Δημοκρατίας και την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Υιοθετήθηκε στο πλαίσιο της Σύστασης CM/ Rec (2010) 7 της Επιτροπής Υπουργών

Τμήμα I - Γενικές διατάξεις

1. Πεδίο εφαρμογής

Ο παρών Χάρτης ασχολείται με την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως ορίζονται στην παράγραφο 2. Δεν διαπραγματεύεται διεξοδικά συναφείς τομείς όπως η διαπολιτισμική εκπαίδευση, η εκπαίδευση για την ισότητα, η εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη και η εκπαίδευση για την ειρήνη, εκτός εάν αλληλεπικαλύπτονται και αλληλεπιδρούν με την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα.

2. Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος Χάρτη:

α. «Παιδεία της Δημοκρατίας» σημαίνει εκπαίδευση, επιμόρφωση, ευαισθητοποίηση, ενημέρωση, καθώς και όλες εκείνες τις πρακτικές και δραστηριότητες που αποσκοπούν, μέσω του εφοδιασμού των εκπαιδευόμενων με γνώσεις, δεξιότητες και κατανόηση και της ανάπτυξης των στάσεων και των συμπεριφορών τους, στην ενδυνάμωσή τους έτσι ώστε να ασκούν και να υπερασπίζονται τα δημοκρατικά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις στην κοινωνία, να εκτιμούν τη διαφορετικότητα και να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη δημοκρατική ζωή, με στόχο την προώθηση και την προστασία της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

β. «Εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα» σημαίνει εκπαίδευση, επιμόρφωση, ευαισθητοποίηση, ενημέρωση, καθώς και όλες εκείνες τις πρακτικές και δραστηριότητες που αποσκοπούν, μέσω του εξοπλισμού των εκπαιδευομένων με γνώσεις, δεξιότητες και κατανόηση και αναπτύσσοντας τις στάσεις και τις συμπεριφορές τους, στην ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων έτσι ώστε συμβάλλουν στην οικοδόμηση και την υπεράσπιση μιας καθολικής κουλτούρας ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα στην κοινωνία, με στόχο την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών του.

γ. "Τυπική εκπαίδευση" σημαίνει το δομημένο σύστημα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, που εκτείνεται από την προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέχρι και το Πανεπιστήμιο. Λαμβάνει χώρα, κατά κανόνα, σε γενικά ή επαγγελματικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και οδηγεί σε λήψη πτυχίου.

δ. «Μη τυπική εκπαίδευση», σημαίνει κάθε σχεδιασμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης με στόχο τη βελτίωση μιας σειράς δεξιοτήτων και ικανοτήτων, έξω από το επίσημο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

ε. «Άτυπη εκπαίδευση» σημαίνει η δια βίου διαδικασία με την οποία κάθε άτομο αποκτά στάσεις, αξίες, ικανότητες και γνώσεις από εκπαιδευτικές επιρροές και πόρους στο δικό του περιβάλλον και από την καθημερινή εμπειρία (οικογένεια, συμμαθητές, γείτονες, συναντήσεις, βιβλιοθήκη, μέσα μαζικής ενημέρωσης, εργασία, παιχνίδι, κλπ).

3. Σχέση μεταξύ της παιδείας της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα

Παιδεία της δημοκρατίας και εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα είναι δύο έννοιες στενά συνυφασμένες μεταξύ τους οι οποίες αλληλοϋποστηρίζονται. Διαφέρουν περισσότερο ως προς το επίκεντρο και το πεδίο εφαρμογής τους από ότι σε στόχους και πρακτικές. Η παιδεία της δημοκρατίας επικεντρώνεται κυρίως στα δημοκρατικά δικαιώματα, τις ευθύνες και την ενεργό συμμετοχή, σε σχέση με το πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό, νομικό και πολιτιστικό επίπεδο της κοινωνίας, ενώ η εκπαίδευση στα

ανθρώπινα δικαιώματα ασχολείται με το ευρύτερο φάσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών σε κάθε πτυχή της ζωής των ανθρώπων.

4. Συνταγματικές δομές και προτεραιότητες των κρατών- μελών

Οι στόχοι, οι αρχές και οι πολιτικές που αναφέρονται παρακάτω θα πρέπει να εφαρμόζονται:

α. με τον δέοντα σεβασμό για τις συνταγματικές δομές κάθε κράτους μέλους, χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα για αυτές τις δομές.

β. έχοντας υπόψη τις προτεραιότητες και τις ανάγκες του κάθε κράτους μέλους.

Τμήμα II - Στόχοι και αρχές

5. Στόχοι και αρχές

Οι ακόλουθοι στόχοι και οι αρχές θα πρέπει να καθοδηγούν τα κράτη μέλη στη χάραξη των πολιτικών, της νομοθεσίας και της πρακτικής τους.

α. Ο στόχος να παρέχεται σε κάθε πρόσωπο εντός της επικράτειάς του, η ευκαιρία της εκπαίδευσης για τη δημοκρατική αγωγή του πολίτη και της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα.

β. Η εκπαιδευτική διαδικασία της παιδείας της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα είναι μια δια βίου διαδικασία. Η αποτελεσματική μάθηση στον τομέα αυτό περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων: φορέων χάραξης πολιτικής, επαγγελματιών της εκπαίδευσης, μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εκπαιδευτικών αρχών, δημόσιων υπάλληλων, μη κυβερνητικών οργανώσεων, οργανώσεων νεολαίας, των μέσων ενημέρωσης και του ευρύτερου κοινού.

γ. Όλα τα μέσα της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης, είτε πρόκειται για τυπική, μη τυπική ή άτυπη εκπαίδευση ή επιμόρφωση, έχουν ένα ρόλο να διαδραματίσουν σε αυτή την μαθησιακή διαδικασία και είναι πολύτιμα για την προώθηση των αρχών της και την επίτευξη των στόχων της.

δ. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οργανώσεις νέων μπορούν να έχουν σημαντική συμβολή στην παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως μέσω της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης, και κατά συνέπεια χρειάζονται ευκαιρίες και υποστήριξη, προκειμένου να πραγματοποιήσουν τη συμβολή αυτή.

ε. Διδασκαλία και μάθηση πρακτικών και δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούν και να προωθούν τις δημοκρατικές αξίες και αρχές και τα ανθρώπινα δικαιώματα; ιδιαίτερα, η διοίκηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων, θα πρέπει να αντανακλά και να προάγει τις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να ενθαρρύνει την ενδυνάμωση και την ενεργό συμμετοχή των μαθητών, του εκπαιδευτικού προσωπικού και των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των γονέων.

στ. Ένα σημαντικό στοιχείο του συνόλου της εκπαίδευσης για την παιδεία της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι η προώθηση της κοινωνικής συνοχής και του διαπολιτισμικού διαλόγου καθώς και η αξιοποίηση της διαφορετικότητας και της ισότητας, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των δύο φύλων. Για το σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν γνώσεις, προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες και κατανόηση που οδηγεί στη μείωση των συγκρούσεων, αυξάνει την εκτίμηση και η

κατανόηση των διαφορών μεταξύ θρησκευτικών και εθνικών ομάδων, χτίζει τον αμοιβαίο σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και των κοινών αξιών, ενθαρρύνει το διάλογο και προωθεί τη μη βία στην επίλυση προβλημάτων και διαφορών.

ζ. Ένας από τους θεμελιώδεις στόχους της παιδείας της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι μόνο να εξοπλίσει τους εκπαιδευόμενους με γνώση, κατανόηση και δεξιότητες, αλλά και να τους ενδυναμώσει έτσι ώστε να έχουν την ετοιμότητα να αναλάβουν δράση στην κοινωνία, στην υπεράσπιση και στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

η. Η συνεχής επιμόρφωση και ανάπτυξη για τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης και τους ηγέτες της νεολαίας, καθώς και των ίδιων των εκπαιδευτών τους, στις αρχές και τις πρακτικές της εκπαίδευσης για την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελεί ζωτικό μέρος της παράδοσης και της βιωσιμότητας αποτελεσματικής εκπαίδευσης στον τομέα αυτό και θα πρέπει συνεπώς να είναι επαρκώς προγραμματισμένο και χρηματοδοτούμενο.

θ. Οι συνεταιρισμοί και συνεργασίες, μεταξύ του ευρέως φάσματος των ενδιαφερομένων που εμπλέκονται στην εκπαίδευση για την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα (φορείς χάραξης πολιτικής, επαγγελματίες της εκπαίδευσης, μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικά ιδρύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις νεολαίων, μέσα ενημέρωσης και το ευρύ κοινό) τόσο σε κρατικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να ενθαρρύνονται έτσι ώστε να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις εισφορές τους.

ι. Δεδομένου του διεθνούς χαρακτήρα των αξιών και δεσμεύσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διέπουν τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να συνεχίσουν και να ενθαρρύνουν τη διεθνή και περιφερειακή συνεργασία όσον αφορά στις δραστηριότητες που καλύπτονται από τον παρόντα Χάρτη καθώς και τον προσδιορισμό και την ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Τμήμα III - Πολιτικές

6. Τυπική γενική και επαγγελματική εκπαίδευση

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμπεριλάβουν την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα αναλυτικά προγράμματα της τυπικής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα (προσχολικό, πρωτοβάθμια δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και στη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση) και επιμόρφωσης. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να συνεχίσουν να στηρίζουν, να αναθεωρούν και να επικαιροποιούν την εκπαίδευση για παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε αυτά τα αναλυτικά προγράμματα, προκειμένου να εξασφαλισθεί η καταλληλότητά τους και να ενθαρρυνθεί η βιωσιμότητα του εν λόγω τομέα.

7. Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Τα κράτη μέλη οφείλουν να προωθήσουν, με σεβασμό στην αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας, την ενσωμάτωση της παιδείας της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως όσον αφορά σε μελλοντικούς επαγγελματίες της εκπαίδευσης.

8. Δημοκρατική διακυβέρνηση

Τα κράτη μέλη πρέπει να προωθήσουν τη δημοκρατική διακυβέρνηση σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα τόσο ως επιθυμητή και επωφελή μέθοδο διακυβέρνησης με το δικό της δίκαιο και ως ένα πρακτικό μέσο μάθησης και να βίωσης της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν, με τα κατάλληλα μέσα, την ενεργό συμμετοχή στη διαχείριση/διοίκηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων των εκπαιδευομένων, του εκπαιδευτικού προσωπικού και των ενδιαφερόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των γονέων,.

9. Επιμόρφωση

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους εκπαιδευτικούς, στο λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό, στους ηγέτες της νεολαίας και τους εκπαιδευτές, την αναγκαία αρχική και συνεχή εκπαίδευση και ανάπτυξη στον τομέα της παιδείας της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι διαθέτουν βαθιά γνώση και κατανόηση των στόχων και των αρχών του μαθήματος και των κατάλληλων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης, καθώς και άλλες βασικές δεξιότητες κατάλληλες γι' αυτόν τον τομέα της εκπαίδευσης.

10. Ο ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων, των οργανώσεων νεολαίας και άλλων ενδιαφερομένων

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν το ρόλο των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των οργανώσεων νεολαίας στην παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως στη μη τυπική εκπαίδευση. Θα πρέπει να αναγνωρίζουν αυτούς τους οργανισμούς και τις δραστηριότητές τους ως ένα πολύτιμο μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος, να τους παρέχουν, όπου είναι δυνατόν, την υποστήριξη που χρειάζονται και να κάνουν πλήρη χρήση της εξειδίκευσής τους με την οποία μπορούν να συμβάλουν σε όλες τις μορφές εκπαίδευσης. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να προωθήσουν και να δημοσιοποιήσουν την παιδεία της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και το ευρύ κοινό, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η συμβολή που μπορούν να έχουν σε αυτό τον τομέα.

11. Κριτήρια για την αξιολόγηση

Τα κράτη μέλη πρέπει να αναπτύξουν κριτήρια για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων για την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα. Ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευόμενους θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος όλων αυτών των αξιολογήσεων.

12. Έρευνα

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αρχίσουν και να προωθήσουν την έρευνα σχετικά με την εκπαίδευση για την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα ώστε να προβούν σε απολογισμό της τρέχουσας κατάστασης σε αυτό τον τομέα και να παρέχουν στους ενδιαφερομένους, συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, διευθυντών σχολείων, εκπαιδευτικών, μαθητών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και των οργανώσεων νεολαίας, συγκριτικές πληροφορίες για να τους βοηθήσουν στη μέτρηση της αύξησης της αποτελεσματικότητας τους και της αποδοτικότητάς τους και στη βελτίωση των πρακτικών τους. Η εν λόγω έρευνα θα μπορούσε να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, έρευνα για τα αναλυτικά προγράμματα, τις καινοτόμες πρακτικές, τις μεθόδους διδασκαλίας και την ανάπτυξη των συστημάτων

αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αξιολόγησης και δεικτών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μοιράζονται τα αποτελέσματα των ερευνών τους με άλλα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς, κατά περίπτωση.

13. Δεξιότητες για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, το σεβασμό στη διαφορετικότητα και το χειρισμό των διαφορών και των συγκρούσεων

Σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, τα κράτη μέλη πρέπει να προωθήσουν εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και μεθόδους διδασκαλίας που στοχεύουν στη διδασκαλία της αρμονικής συμβίωσης σε μια δημοκρατική και πολυπολιτισμική κοινωνία και στο να διευκολύνουν τους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, το σεβασμό στη διαφορετικότητα και την ισότητα, την εκτίμηση των διαφορών - ιδιαίτερα μεταξύ των διαφόρων θρησκευτικών και των εθνικών ομάδων - και την επίλυση των διαφωνιών και των συγκρούσεων με μη βίαιο τρόπο, με σεβασμό των δικαιωμάτων του άλλου, καθώς και για την καταπολέμηση όλων των μορφών διακρίσεων και βίας, ιδίως του εκφοβισμού και της παρενόχλησης.

Τμήμα IV - Αξιολόγηση και η συνεργασία

14. Αξιολόγηση και αναθεώρηση

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιολογούν τακτικά τις στρατηγικές και πολιτικές που έχουν αναλάβει σε σχέση με τον παρόντα Χάρτη και να προσαρμόσουν αυτές τις στρατηγικές και τις πολιτικές κατά περίπτωση. Μπορούν να το πράξουν σε συνεργασία με άλλα κράτη μέλη, για παράδειγμα, σε περιφερειακή βάση. Κάθε κράτος μέλος μπορεί επίσης να ζητήσει βοήθεια από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

15. Συνεργασία σε δραστηριότητες παρακολούθησης

Τα κράτη μέλη πρέπει, κατά περίπτωση, να συνεργάζονται μεταξύ τους και μέσω του Συμβουλίου της Ευρώπης για την επιδίωξη των στόχων και αρχών του παρόντος Χάρτη:

α. με επιδίωξη θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος και των προτεραιοτήτων που έχουν αναγνωριστεί

β. με την προώθηση των πολυμερών και διασυνοριακών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων του υπάρχοντος δικτύου των συντονιστών σχετικά με την παιδεία της δημοκρατίας και την εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα

γ. με την ανταλλαγή, την ανάπτυξη, την κωδικοποίηση και διασφάλιση της διάδοσης καλών πρακτικών

δ. με ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων του κοινού, σχετικά με τους στόχους και την εφαρμογή του Χάρτη

ε. με τη στήριξη Ευρωπαϊκών δικτύων μη κυβερνητικών οργανώσεων, οργανώσεων νεολαίας και επαγγελματιών της εκπαίδευσης καθώς και της συνεργασίας μεταξύ τους.

16. Διεθνής συνεργασία

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μοιράζονται τα αποτελέσματα των εργασιών τους στον τομέα της παιδείας της δημοκρατίας και της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης με άλλους Διεθνείς Οργανισμούς.

Τα πνευματικά δικαιώματα του αγγλικού κειμένου ανήκουν στο Συμβούλιο της Ευρώπης.

Η μετάφραση στην ελληνική γλώσσα πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Διεθνών Οργανισμών της Διεύθυνσης Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων του Ελληνικού Υπουργείου Παιδείας, Δια βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων ύστερα από συμφωνία με το Συμβούλιο της Ευρώπης. Η απόδοσή του στην ελληνική γλώσσα αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του μεταφραστή.